

Sylan landskapsvernområde

Foto: Geir Hornstalen

Sylan
landskapsvernområde

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Velkommen til Sylan

I Sylan kan du ha gode naturopplevelser både sommer og vinter. Sylan landskapsvernområde ligger i Tydal kommune inn mot svenskegrensen. Det mektige Sylmassivet utgjør et høgfjellsområde omgitt av langstrakte vidder og store myrområder avbrutt av skogpartier og vassdrag.

Sylan er kjent for sin store variasjon i vegetasjon og rike biotoper for våtmarksfugl. Sylan og Helagsfjällen på svensk side utgjør et viktig leveområde for den truede fjellreven. Sylan er et levende samisk kulturlandskap, og reinen har satt sitt preg på fjellområdene siden tidenes morgen. Området brukes fortsatt til samisk reindrift. Hele landskapsvernområdet ligger i Saanti sijte sine beiteområder.

I Sylan er det en stor variasjon i spor etter forrige istid. Her finner du dødislandskap, skuringstriper, spylerenner, morenerygger og eskere. Stormælen er et eksempel på en stor esker. Sylmassivet har en interessant oppbygging. Dette ser du godt i fjellet Bandaklumpen. De nedre delene består av grunnfjellsgraniitt, mellomsjiktet består av skiferbergarter mens de øvre delene består av amfibolitt. De kalkkrevende fjellplantene finner du stort sett i skifersonen i selve Sylmassivet.

Storsylen (1762 moh.) rager høyest, og er et yndet toppurtmål. I Sylan er det godt merkede turstier og vinterleder både på norsk og svensk side. Hvis du skal overnatte, kan du benytte en av turisthyttene i området.

Som grenseområde har Sylan i ufredstider vært utsatt. I 1718/1719 forsøkte den svenske hæren, karolinerne, under ledelse av generalløytnant Karl Gustaf Armfeldt å innta Trøndelag. Felttoget mislyktes og etter kongens fall i Halden forsøkte den svenske hæren å ta seg tilbake til Sverige. Hæren var dårlig kledd og hadde lite mat. En forrykende snøstorm inntraff da karolinerne forsøkte å ta seg over de åpne fjellområdene nord i Sylan til Sverige. Rundt 3000 svenske soldater frøs i hjel i dette området.

Under 2. verdenskrig var det en betydelig trafikk av flyktninger og kurerer i Sylan. De åpne fjellområdene gjorde dette utfordrende både som følge av de raske værskiftene, men også vaktpatruljer i grenseområdene.

Naturrestatene Rangeldalen og Sankkjølen omfatter store, intakte og sammenhengende myrområder med innslag av ulike myrtyper, deriblant palsmyr. Flere av disse myrområdene har internasjonal verneverdi. Områdene har stor botanisk variasjon og er viktige leveområder for våtmarksfugl.

Foto: Geir Hornalden

På vandring langs Sylmassivet med utsikt mot Bandaklumpen og Storsola.

Foto: Vegar R. Stenerud

Turisthytta på Storerikvollen med utsikt mot Sylmassivet.

Foto: Roger Asback

Stokkand ved Sandtjønna, Sankkjølen naturreservat.

Opplevelser

Sylan byr på varierte naturopplevelser året rundt. Du kan velge mellom stillhet og ro i vakre omgivelser, ta beina fatt langs en av de lett tilgjengelige turstiene i området, bryne deg på spennende toppturer med flott utsikt, eller prøve fiskelykken.

Fotturer

I Sylan er det tilrettelagt med merkede stier og vintermerkede løyper i et rutenett som knytter betjente og selvbetjente turisthytter på norsk og svensk side sammen. Slik kan du gå fra hytte-til-hytte både om sommeren og vinteren i Sylan. De merkede stiene er klopplagt i bløte partier. Med unntak av hengebru over Djupholma er det ikke bruer over elvene. Du må derfor regne med å vade over de største elvene ved stor vannføring.

Fra Nedalshytta kan du følge merket sti mot Storerikvollen eller Syltjønna og gå sherpatrappa ved Neklumpen. Sylan er svært egnet til skiturer, og du kan nyte utsikten på din ferd over det snøkledd viddelandskapet.

Toppturer

I Sylan er det merkede turstier til Storsylen (1762 moh.) og Storsola (1711 moh.). Fra begge disse toppene har du panoramautsikt over den norsk-svenske fjellheimen.

Båtrute

Det er båtrute på Esand-/Nesjøen som går fra Storerikvollen til Nedalshytta. I perioden turisthyttene er betjent kjører båten Essand IV hver dag på bestilling. Båtturen er 19 km og tar ca. en time. Båten kan etter avtale hente og bringe rundt hele sjøen.

Ridning og sykling

Landskapet i Sylan innbyr til opplevelsesrike turer fra hesteryggen. Guidede rideturer har blitt tilbudt i området i flere tiår. Det er bare vegen inn til Storerikvollen som er egnet for sykling.

Fiske, sopp- og bærplukking

I Sylan finnes flere små vann med fisk. Landskapsvernområdet grenser i vest til de fiskerike sjøene Esand- og Nesjøen. Her finnes røye, ørret og lake. Barn under 16 år fisker gratis. I gode bærår kan du finne rikelig med molte i enkelte områder. I bjørkeskogen finner du tyttebær, blåbær, krekling og kantareller.

Foto: Jorinna Marie O. Lien

Fra toppen av Storsola med utsikt mot Storsylen.

Foto: Geir Hornaldalen

Ridetur med Dyrhaug ridesenter i Sylan.

Foto: Geir Hornaldalen

Molte.

Foto: Bjældrv

Røye.

Fakta & informasjon

Sylan landskapsvernområde ble opprettet i 2008 og er 167 km².

Hvor ligger Sylan?

Tydal kommune i Trøndelag.

Hvordan kommer jeg meg dit?

Med buss fra Trondheim/Stjørdal, www.atb.no. Med bil fra Stjørdal eller Røros kjører man langs FV 705 til Stugudalen. Om sommeren kan du kjøre videre fra Stugudalen på Sylsjøvegen inn til Nedalshytta.

Turistinformasjon

Rådhuset i Ås i Tydal. Tlf: +47 73 81 59 00

Stugudal håndverk og fritid.
Tlf: +47 994 44 646

Ved 705 Senteret i Ås i Tydal er det åpen utstilling om verneområdene.
www.705senteret.no

Planlegg turen

www.norgesnasjonalparker.no
www.ut.no
www.inatur.no
www.sylan.no

Verneområder i nærheten

Sankkjølen naturreservat
Rangeldalen naturreservat
Skardsfjella og Hyllingsdalen
landskapsvernområde
Skarvan og Roltdalen nasjonalpark

Forvaltning og oppsyn

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan. www.nasjonalparkstyre.no
Statens naturoppsyn, www.naturoppsyn.no

**MILJØ-
DIREKTORATET**

Plante- og dyreliv

Det mektige Sylmassivet er omkranset av vidder med en mosaikk av myr, rabber og bjørkeskog. Den store variasjonen i naturtyper er nøkkelen til det rike og mangfoldige plante- og dyrelivet her.

Planter

Den rike vegetasjonen i Sylan gjorde at deler av området ble fredet som landets første botaniske naturpark i 1917. Det er registrert 331 karplantearter i området. Den store variasjonen skyldes sammensetningen av ulike vegetasjonssoner, geologiske og klimatiske forhold.

I Sylan finnes høyereleggende myr- og fjellbjørk- og høgalpine fjell opptil 1762 moh. Klimaskillet mellom kyst og innland gjør at man finner både vestlige arter som rome og østlige arter som kongsspir. I de mer alpine delene av Sylmassivet er issøleie og reinrose iøynefallende når de blomstrer.

Høgfjellsområdene i Sylan med mange flerårige snøfonner gjør at man fortsatt finner betydelige arealer med den truede vegetasjonstypen rikt våtsnøleie. Denne vegetasjonstypen trues av opprøking på grunn av klimaendringene.

Skogene i Sylan er helt dominert av bjørk. Et særtrekk ved Sylan er granklynger i høyfjellet. Disse kan være svært gamle.

Dyreliv

Det er observert så mange som 23 arter pattedyr her. I Sylan er reinen tilstede gjennom hele året. Fjellreven yngler flere steder, og Sylan/Helagsfjällene er et viktig leveområde for fjellreven i Skandinavia. Langs vassdragene kan du se spor etter beverens aktiviteter, og oterens spor i snøen på vandring mellom åpent vann. Av de store rovdyra er jerven den mest vanlige. Den vandrer ofte alene over store områder. Selv om den er liten av vekst, kan den felle et bytte mye større enn seg selv - som for eksempel en rein.

Fugleliv

Fuglelivet i Sylan er rikt. Fjellrypa og liryra er vanlig her gjennom hele året. Om våren preger gjøken, dobbeltbekkasin og blåstrupen området med sine lyder. Gjennom sommeren kan du høre storlommens sørgmodige hyl i sommernatta, mens heiloens pip følger deg når du vandrer langs stiene. Løfter du blikket kan du kanskje se en av luftens dyktige jegere, den klappe jaktfalken eller den mektige kongeørna.

Foto: Adobe Stock

Fjellrev.

Foto: May Hoås

Reinrose.

Foto: Marit Østby Nilsen

Kongsspir.

Foto: Espem Lie Dahl

Fjellmyrløper.

Foto: Roger Aasback

Jaktfalk.

Foto: Roger Aasback

Simle med kalv.

Historie og kultur

Sylan gir deg en følelse av villmark. Landskapet her er utrolig vakkert og det har et mangfold av spor etter menneskelig aktivitet. Disse kulturminnene vitner om en bærekraftig bruk av naturen.

Seterdrift

I Sylan er det mange utmarksslåtter og noen steder kan du fortsatt se høystakk-pålen stå i myrene som vitner om en svunnen tid. En periode ble det hentet dobbelt så mange høyllass fra utmarka som fra innmarka. I dag er det bare på Haugvollen og Storerikvollen at det fortsatt er småfe på seterbeite. Dette er viktig for å holde kulturlandskapet åpent. Utmarksslåttene og beite har bidratt til et mangfold i floraen i området.

Historisk bilde fra Storerikvollen.

Samisk kulturlandskap

Landskapet i Sylan har til alle tider blitt formet av reinens tilstedeværelse. I Sylan finner du spor etter alle epokene i samisk reindrift. Det finnes flere fangstgropsystemer i verneområdene som stammer fra den fangstbaserte reindriften, reinen fulgte sine årvisse vandringer fra Sylan til vinterbeitene ved Femunden. Fangstsystemene er plassert ut fra dette. En periode var det vanlig å melke reinen om sommeren og høsten. Ved Esandsjøen finner du de samiske boplassene Essandheim og Pilråa. Dette sørsamiske kulturmiljøet har høy bevaringsverdi. Nå drives en mer ekstensiv reindrift, men fortsatt trekker reinen til årstidsbeitene sine og følger de urgamle flyttingene mellom vinterbeitene rundt Femunden til grøntbeitene i nord. Det går noe rein i verneområdene gjennom hele året, da Saanti Sijte/Essand reinbeitedistrikt er et helårsdistrikt.

Gamme ved Essandheim.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Verneområdene er det ypperste vi har av norsk natur. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. På tur i naturen er det viktig å vise hensyn til folk og dyr rundt oss, på den måten kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Følg helst merkede stier eller løyper i verneområdene. Du kan raste eller slå opp teltet hvor du vil, men ta hensyn til vegetasjon og dyreliv. Dette er særlig viktig på våren og forsommeren i hekke- og yngletida. Reinen er særlig sårbar om vinteren, våren og på varme dager om sommeren. Oppdager du et fjellrevhi bør du holde en avstand på minst 300 meter. Når du telter må du huske å sette opp teltet minst 150 meter fra hus eller hytte der det bor folk.

Samiske kulturminner fra før 1917 er automatisk fredet. Tenk på at du ferdes i et samisk kulturlandskap, hvor det ikke alltid er lett å se hva som er kulturminner.

Høste av naturen. I verneområdene kan du plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Du kan fiske som ellers i Norge dersom du har fiskekort. Det er ikke lov å ta med levende fisk eller vått fiskeutstyr fra et vassdrag til et annet.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med all søppel hjem. Det gjelder også våtservietter og toalettpapir.

Bål kan du tenne mellom 15. september og 15. april og resten av året på steder der det åpenbart ikke kan føre til brann. Følg med på lokale forbud. Vis hensyn til naturen når du samler ved.

Hunden er velkommen med på tur, men ta hensyn til vilt, reinsdyr og mennesker året rundt. Mellom 1. april og 10. oktober skal alle hunder holdes i bånd i Tydal kommune.

Framkomstmiddel med motor er i utgangspunktet forbudt i verneområdene. Det kreves egen tillatelse til motorferdsel i utmark. Reindriftssamene benytter motor-kjøretøyer i forbindelse med reindrifta.

Klær og utstyr. Været i fjellet kan skifte brått både sommer og vinter. Du må selv vurdere vær og føre, form og ferdigheter og forberede deg med gode klær og riktig utstyr. Kart og kompass er en god forsikring.

God planlegging gir en god turopplevelse!

Kartinformasjon

Velkommen inn i naturen

Dette er et kart utviklet for merkevarer Norges nasjonalparker. Alle norske verneområder, uavhengig av vernekategori, er en del av denne merkevarer. Disse kartene er utviklet ut fra kunnskap om hvordan verneområdet blir brukt og

hvilke områder som er sårbare for besøk – grunnlaget for besøksforvaltningen. Dette kartet er ikke et turkart, men gir deg en oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt.

Informasjonspunkt

Ås

På 705 Senteret i Ås finner du en utstilling om verneområdene, en kafe og parkeringsplass med utgangspunkt for tursti og skiløype. På kommunehuset i Ås finner du turistinformasjon. Overnattingstilbud ved Kirkvollen pilegrimsgård og Neatun. Det går rutegående buss langs fv 705 fra Stjørdal til Stugudalen, se www.AtB.no.

Informasjonspunkt

Stugudalen

Her er det turistinformasjon i høysesongene hos Stugudal håndverk og fritid, parkeringsmulighet på Stuguvollmoen og ved Stugudal kapell. Væktarstua hotell har overnatting og restaurant. Videre finner du dagligvarebutikk, Moheim camping, badeplass på Rotodden, og utgangspunkt for både stier, skiløyper og snøsøskuterløyper.

Innfallspott

Nedalshytta

Her finnes parkeringsplass om sommeren. Vegen fra Stugudalen og inn er vinterstengt og åpner normalt midt i juni. Nedalshytta er betjent om sommeren og i forbindelse med påsken. Dette er et fint utgangspunkt både for dagsturer og flerdagsturer.

Turisthytte betjent

Storerikvollen

I tillegg til Nedalshytta har Trondhjems turistforening turisthytta Storerikvollen i Sylan landskapsvernområde. Hit kan du om sommeren gå fra P-plass i Sankåvika.

Båtforbindelse

Esand og Nesjøen

Om sommeren er det båt rute på Esand og Nesjøen. Båten går fra Sylan Fjellcamp i Nøsteråa til Storerikvollen og videre til Nedalshytta eller Nesjø Fiskecamp. Den kan også bestilles til andre turmål langs sjøen. Båten drives av Fjellguiden Tydal.

Informasjon om oppkjørte skispor finnes på www.skisporet.no

- Parkering
- Parkering vinter
- Serveringssted
- Enkel servering
- Utkikkspunkt
- Busknotepunkt
- Overnatting
- Turisthytte selvbetjent
- Tilrettelagt camping
- Severdighet
- Badeplass
- Stengt vei / Bomvei
- Sommersti
- Ski - vinterstaket led

